Рівненський державний
гуманітарний університет
Факультет історії та соціальних наук
Кафедра історії та методики навчання

Назва дисципліни	Етнодемографічна історія Європи
Освітня програма	А4 «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)»
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредити / 90 годин лекцій – 20, практичних занять – 10 год., самостійної роботи – 60 год.
Вид підсумкового контролю	залік
Викладач	Плюта Наталія Володимирівна Кандидат історичних наук, доцент
E-mail викладача:	natalia.pliuta@rshu.edu.ua
Мова викладання	українська

Цілі навчальної дисципліни

Дана навчальна дисципліна пропонується студентам факультету історії, політології та міжнародних відносин. Запропонована програма дає можливість студентам-історикам на основі всебічного аналізу історичних джерел, вивчення історіографічної бази, опрацювання понятійного апарату ознайомитись з основними етапами етнічної історії європейських народів в її демографічному вимірі. Теоретичний курс доповнений списком монографічної літератури, питаннями для самоконтролю.

Мета: сформувати у студентів цілісне уявлення про основні етапи етнічної історії європейських народів з урахуванням демографічного аспекту проблеми, сприяти поглибленню розуміння студентами основних закономірностей процесу відтворення населення на окремих етапах історичного розвитку. Розглядаються основні показники етнічного відтворення населення: *народжуваність* (етнічні аспекти і чинники народжуваності, динаміка та вікові коефіцієнти народжуваності), *смертність* (етнічні аспекти, біологічні та географічні чинники смертності, соціальні та етнічні аспекти хвороб, національно-культурні особливості харчування та їх вплив на етнічні показники смертності, етнічні аспекти геноциду, військових втрат та інших насильницьких смертей, етноцид і його прояви), *міграційні процеси* (етнічні аспекти та чинники міграцій, внутрішні та зовнішні міграційні процеси, соціальні та політичні чинники міграційних процесів у середовищі окремих етносів, діаспора), *шлюбність,* її вплив на динаміку народжуваності у окремих етносів (шлюбний вік і його етнічні особливості, сімейний склад та його етнічні аспекти, моноетнічні та змішані шлюби), *урбанізація* та її етнічні аспекти.

Структура курсу підпорядкована його основним завданням: в основу покладений країнознавчий принцип розгляду проблем етнічної і демографічної історії окремих європейських народів.

Завдання:

- відобразити особливості відтворення і динаміку чисельності окремих народів

на різних етапах їх історичного розвитку;

- проаналізувати демографічні процеси в їх етнічному аспекті;
- вплив демографічних чинників на політичну, соціально-економічну, культурну історію того чи іншого етносу;
- вплив етнічних факторів на процес відтворення населення в різні історичні епохи; виявити основні фактори, які визначали тип відтворення населення (архаїчний, традиційний та сучасний);
- виявити загальні та специфічні риси етнодемографічної історії окремих регіонів;
- закріпити вміння та навички самостійної роботи студентів із джерелами та історичним матеріалом, науковою літературою та періодичними виданнями, допоміжною літературою;
- формувати власну позицію щодо основних дискусійних проблем етнодемографічної історії Європи.

Очікувані результати навчання

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01 здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, чітко ставити завдання і формулювати цілі, результати освітнього процесу та оцінювати їх;

ЗК04 здатність працювати в педагогічному колективі, здійснювати власний професійний розвиток та взаємодіяти з колегами;

ЗК06 володіння державною мовою та здатність спілкування іноземною мовою на рівні професійного і побутового спілкування;

ЗК10 здатність здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК01 критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності;

ФК03 здатність спілкуватися державною мовою, рідною мовою та однією з іноземних мов із використанням термінів і методик, прийнятих в фаховому середовищі;

ФК08 організовувати освітнє середовище з врахуванням правил безпеки життєдіяльності та принципів інклюзивного навчання.

ФК11 здатність до проєктування і здійснення освітнього процесу з урахуванням особливостей соціокультурного середовища й рівня розвитку особистості;

ФК13 здатність до створення належних умов і забезпечення ментального здоров'я у освітньому процесі, передбачати і запобігати конфліктам;

ФК 14 здатність до ефективної комунікаційної взаємодії у різних колективах з питань фахової та суміжних з нею діяльностей.

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна (ПРН)

ПРН01 знання основ теорії історичного розвитку та методів наукових досліджень;

ПРН02 знання закономірностей розвитку історичних процесів та конкретного фактичного матеріалу з історії рідного краю, України, країн світу;

ПРН05 знання методики навчання історії та громадянської освіти в закладах загальної середньої освіти; вміння планувати та організовувати й оцінювати результати освітнього процесу відповідно до вимог законодавства;

ПРН10 уміння комплектувати, обробляти та класифікувати історичні джерела, архівні документи, археологічні матеріали та вести краєзнавчу роботу;

ПРН14 уміння використовувати набуті психолого-педагогічні і методичні прийоми для

викладання історичних і гуманітарних дисциплін, інтегрованих курсів в закладах загальної та середньої освіти;

ПРН15 уміння ефективно комунікувати з учасниками осітнього процесу державною та іноземною мовами на професійному рівні; працювати в команді;

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1. Етнічні та демографічні процеси в Європі в період античності та середньовіччя

Тема 1. Предмет і завдання етнічної демографії
Тема 2. Народонаселення первісного етапу людської цивілізації
Тема 3. Демографічні процеси в античному суспільстві. Греко-римська цивілізація
Тема 4. Народонаселення в епоху раннього середньовіччя
Тема 5. Етнічна карта ранньосередньовічної Європи
Тема 6. Традиційний тип відтворення населення. Модель шлюбу, сім'я
Тема 7.Демографічні процеси в Європі в період зрілого середньовіччя

Змістовий модуль 2. Етнодемографічна історія народів Західної Європи в новий і новітній час

Тема 8. Народонаселення Європи в ранній Новий час (XVI–XVII ст.)
Тема 9.Особливості територіального розміщення населення в Європі в XVI–XVII ст. Міграційні рухи
Тема 10. Етнодемографічна історія народів Західної Європи в Новий і Новітній час